

УДК: 93/94:001.8:37.014.6

PLAGIARISM IN HISTORICAL RESEARCH: A REVIEW OF CURRENT DETECTION SYSTEMS AND THEIR EFFECTIVENESS

ПЛАГІАТ У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ З ІСТОРІЇ: АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ ВИЯВЛЕННЯ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ

Shayrenko A. V. / Шауренко А. В.

c.h.s., as. prof. / к.і. н. доц.

ORCID: 0000-0002-3275-4478

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Умань, Садова 28, 20300

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,

Uman, Sadova 28, 20300

Анотація. В роботі розглядається проблема плагіату в наукових працях з історії, а також аналізуються існуючі системи його виявлення та їх ефективність. Зокрема, здійснено порівняння ручних та автоматизованих методів перевірки на плагіат. Окрему увагу приділено системам Anti-Plagiarism, eTXT Антиплагиат, Advengo Plagiatus та іншим, із зазначенням їхніх основних переваг і недоліків. Визначено, що жодна система не є ідеальною, проте їх комплексне використання може значно зменшити кількість академічного шахрайства. Окреслено важливість подальшого вдосконалення технологій, зокрема для перевірки україномовних текстів, а також підвищення етичної свідомості наукової спільноти

Ключові слова: плагіат, історичні дослідження, Anti-Plagiarism, eTXT Антиплагиат, академічна доброчесність.

Вступ.

У сучасних умовах зростання обсягу наукових досліджень в галузі історії проблема академічної доброчесності набуває особливої ваги. Плагіат став серйозним викликом для історичної науки, оскільки порушує принципи чесності, об'єктивності та наукової етики. Існуючі системи виявлення плагіату відіграють ключову роль у забезпеченні якості наукових праць, однак їх ефективність та можливі обмеження у контексті історичних досліджень потребують глибшого аналізу. Особливості роботи з історичними джерелами, велика кількість вторинних матеріалів та складність верифікації оригінальності вимагають особливого підходу до оцінки ефективності таких систем. Дослідження цієї теми допоможе виявити сильні та слабкі сторони існуючих інструментів виявлення плагіату, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню рівня академічної доброчесності в історичних науках.

Метою даного дослідження є аналіз існуючих систем виявлення плагіату

та оцінка їхньої ефективності у наукових працях з історії. У межах дослідження планується виявити переваги й недоліки цих систем у контексті історичних досліджень, а також визначити їх вплив на забезпечення академічної доброчесності у сфері історичної науки.

Основний текст.

На сьогодні проблема плагіату набуває надзвичайної актуальності як у науковій сфері, так і в політичному житті. Одним із прикладів є скандал у Німеччині, пов'язаний із виявленням плагіату в дисертації міністра освіти, що призвело до створення онлайн-платформи www.politplag.de для перевірки на плагіат робіт політиків [5]. Подібні виклики спостерігаються і в Україні, де питання академічної доброчесності у вищій освіті стало особливо важливим. Плагіат підриває не лише етичні стандарти, але й завдає значної шкоди репутації наукових і освітніх установ, а також суспільства загалом.

Плагіат у науковій сфері - це не просто академічне порушення, а форма інтелектуального шахрайства, яке може мати негативні юридичні наслідки. Зокрема, визначення плагіату включає привласнення чужих ідей, результатів досліджень або винаходів без належного цитування [6].

Плагіат існував у науковому середовищі вже давно, проте з розвитком Інтернету та інформаційних технологій проблема значно загострилася. Інтернет надає відкритий доступ до мільярдів джерел, що створює можливість для несанкціонованого копіювання матеріалів без посилання на авторство [4]. Для боротьби з плагіатом було розроблено низку систем, які автоматизують процес перевірки текстів на запозичення. Найбільш поширені методи виявлення плагіату можна розділити на два основні напрямки:

– ручний пошук, який здійснюють редактори, рецензенти або викладачі. Цей метод передбачає візуальну оцінку тексту, порівняння з іншими роботами та виявлення запозичень. Хоча цей метод може бути ефективним, його застосування вимагає значних людських ресурсів і не завжди гарантує точність.

– автоматизовані системи, що використовують комп'ютерні алгоритми для порівняння тексту з базами даних. Такі системи дозволяють швидко перевіряти

великі обсяги текстів на наявність плагіату. Втім, ефективність цих систем у різних наукових дисциплінах може варіюватися.

Серед найпоширеніших систем перевірки на плагіат можна виділити такі, як Anti-Plagiarism, eTXT Антиплагіат, Advego Plagiatus, Double Content Finder, та інші.

Anti-Plagiarism – ця система проста у використанні і підходить як для досвідчених користувачів, так і для новачків. Вона дозволяє перевіряти курсові/дипломні/магістерські проекти, дисертації та наукові роботи науково-педагогічних працівників, а також програмний код [3]. Anti-Plagiarism пропонує експертизу у власній базі даних та порівняння з матеріалами, розміщеними в Інтернеті, що робить її ефективною для оцінки якості дисертацій та наукових статей. Її переваги включають зручність та багатоваріантність, проте вона може виявлятися менш ефективною для роботи з історичними джерелами, де велика кількість цитат та запозичених фрагментів є нормою.

eTXT Антиплагіат – цей сервіс дозволяє перевіряти текст як в онлайнному режимі, так і через програмне забезпечення, встановлене на гаджеті. Сервіс підтримує функції перевірки на дослівні збіги (плагіат) і смислові збіги (рерайт) [4]. Недоліком є платна версія та обмеження кількості символів, що ускладнює перевірку великих текстів, таких як дисертації. Проте для невеликих статей або тез ця система є ефективною.

Advego Plagiatus – програма дозволяє перевіряти тексти на часткові або повні збіги в Інтернеті, відображає ступінь унікальності тексту і список джерел. Вона підходить для персонального використання, однак не рекомендується для редакцій наукових журналів через довгий час сканування та невисоку точність результатів [4].

Більшість систем виявлення плагіату стикаються з низкою викликів. По-перше, вони можуть бути менш ефективними при перевірці текстів, які містять велику кількість загальновідомої інформації або цитат, що часто трапляється в історичних дослідженнях. По-друге, автоматизовані системи іноді не враховують контекст, через що можуть визначати як плагіат цілком легальні

цитати з коректними посиланнями. Деякі системи обмежені лише англійськими текстами або текстами певної довжини.

В останні роки проблема виявлення плагіату привертає значну увагу наукової спільноти, зокрема у сфері гуманітарних наук та історичних досліджень. Системи виявлення плагіату розвиваються, і сьогодні ми маємо низку інструментів, які пропонують ефективні методи для аналізу наукових робіт. У сучасних дослідженнях особлива увага приділяється таким системам, як Turnitin, Unicheck, iThenticate, які є основними механізмами для перевірки академічних текстів на міжнародному рівні.

Journal of Academic Ethics [2] та International Journal for Educational [1] регулярно публікують матеріали, присвячені аналізу новітніх методик виявлення академічного шахрайства, включаючи плагіат у наукових працях. Зокрема, у них часто обговорюється ефективність алгоритмів, що використовуються в таких програмах, і можливість обману цих систем шляхом рерайту або зміни структури тексту.

SSRN (<https://www.ssrn.com/>) та Academia.edu (<https://www.academia.edu>) також надають доступ до новітніх досліджень щодо використання систем перевірки на плагіат в різних наукових галузях, включаючи історію. Акцентується увага на тому, що більшість систем базуються на порівнянні текстів з відкритими джерелами, однак проблема полягає у їхній обмеженій базі для перевірки україномовних наукових робіт.

Серед найбільш використовуваних сучасних систем перевірки на плагіат можна виділити наступні:

Turnitin (<https://www.turnitin.com>) – один з провідних інструментів виявлення плагіату в академічних колах. Ця система перевіряє роботи на наявність збігів з великим масивом наукових статей, веб-сторінок та студентських робіт, що робить її популярною серед університетів. Більше інформації можна знайти на офіційному сайті Turnitin.

Unicheck (<https://unicheck.com/uk-ua>) – популярна в Україні система, яка підтримує українську мову та інтегрується з багатьма освітніми платформами.

Вона перевіряє роботи на збіги з великою кількістю джерел, включаючи україномовні тексти. Деталі можна знайти на офіційному сайті Unicheck.

iThenticate (<https://www.ithenticate.com>) – інструмент, призначений для перевірки наукових статей та дисертацій. Ця система використовується багатьма науковими журналами для запобігання публікації робіт з плагіатом. Офіційний сайт iThenticate надає додаткову інформацію щодо цього інструменту.

Варто зазначити, що жодна система не є ідеальною, і для досягнення максимальної ефективності рекомендується використовувати кілька інструментів одночасно. Наприклад, поєднання таких систем, як Turnitin та Unicheck, дає змогу отримати більш точний результат, оскільки кожна з них має унікальні бази даних і алгоритми виявлення збігів. Turnitin і iThenticate можуть бути корисні для перевірки історичних текстів, однак коли йдеться про унікальні архівні документи чи джерела, які не доступні в електронних базах даних їхні можливості обмежуються.

Висновки.

Існуючі системи виявлення плагіату можуть значно допомогти в боротьбі з академічним шахрайством, але мають свої обмеження, особливо в контексті історичних досліджень. Автоматичні інструменти є корисними для виявлення очевидних випадків плагіату, але вони не можуть повністю замінити рецензентів і експертів у галузі. Попри те, що жодна з проаналізованих систем не є ідеальною, їх використання в комплексі може забезпечити більш ефективне виявлення плагіату. Для підвищення ефективності перевірки текстів на плагіат у наукових працях з історії необхідно поєднувати автоматизовані системи з людською експертизою.

Література:

1. Integrity International Journal for Educational Integrity. *BMC, research in progress*. URL.: <https://edintegrity.biomedcentral.com/> (дата звернення 23.09.2024)
2. Journal of Academic Ethics. *SpringerLink*. URL.: <https://link.springer.com/journal/10805> (дата звернення 23.09.2024)

3. Кривиченко Павло. Штучний інтелект (AI): що це таке і чому це важливо? *Центр дослідження армії*. URL: <http://surl.li/ezkrm> (дата звернення 23.09.2024)
4. Лауренко Л. А. Інструментарій виявлення плагиату в наукових роботах: аналіз програмних рішень. URL: <http://surl.li/mkeky> (дата звернення 23.09.2024)
5. Міністра освіти Німеччини за плагиат позбавили наукового ступеня. *Український тиждень*. <https://tyzhden.ua/ministra-osvity-nimechchynu-za-plahiat-pozbavyly-naukovoho-stupenia/> (дата звернення 23.09.2024)
6. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980) URL: <https://sum.in.ua/s/plahiat> (дата звернення 23.09.2024)

References:

1. Integrity International Journal for Educational Integrity. (n.d.). Available at: <https://edintegrity.biomedcentral.com/> (accessed 23 September 2024) (in English).
2. Journal of Academic Ethics. (n.d.). Available at: <https://link.springer.com/journal/10805> (accessed 23 September 2024) (in English).
3. Kryvichenko, P. (n.d.). Shchuchnyi intelekt (AI): shcho tse take i chomu tse vazhlyvo? [Artificial Intelligence (AI): What it is and Why it Matters?]. *Tsentr doslidzhennia armii*. Available at: <http://surl.li/ezkrm> (accessed 23 September 2024) (in Ukrainian).
4. Laurencio, L.A. (n.d.). Instrumentarii vyivlennia plahiatu v naukovykh robotakh: analiz prohramnykh rishen' [Tools for Detecting Plagiarism in Scientific Works: An Analysis of Software Solutions]. Available at: <http://surl.li/mkeky> (accessed 23 September 2024) (in Ukrainian).
5. Minister of Education of Germany Stripped of Academic Degree for Plagiarism. (n.d.). *Ukrainian Week*. Available at: <https://tyzhden.ua/ministra-osvity-nimechchynu-za-plahiat-pozbavyly-naukovoho-stupenia/> (accessed 23 September 2024) (in Ukrainian).
6. Ukrainian Language Dictionary. (1970–1980). *Academic Explanatory Dictionary*. Available at: <https://sum.in.ua/s/plahiat> (accessed 23 September 2024) (in Ukrainian).

Abstract. *This article discusses the problem of plagiarism in historical research and evaluates the effectiveness of current detection systems. It provides a comparison between manual and automated plagiarism-checking methods, with a focus on tools such as Anti-Plagiarism, eTXT Antiplagiat and Advego Plagiatus, among others, outlining their main strengths and limitations. While no system is flawless, their combined use can significantly reduce instances of academic dishonesty. The article also highlights the need for continuous technological advancement, particularly for checking Ukrainian-language texts, and stresses the importance of fostering ethical awareness within the academic community.*

Keywords: *plagiarism, historical research, Anti-Plagiarism, eTXT Antiplagiat, academic integrity.*

Стаття відправлена: 25.09.2024 р.

© Шауренко А. В.